

Սաչակիրներու գալստեան՝ Ս. Պետրոսի եկեղեցին աւերակաց կոյտ մըն էր: Այս սրբավայրը կը վերաբերի Հայոց և կը յիշատակուի 1145 ին, 1170 ին Ս. Պետրոսի անուամբ, 1283 ին ալ Ս. Փրկիչ և Բանճ Յիսուսի անուններով: Վանքին պարտէզին մէջ գտնուած են հին ընդարձակ մոզայիքներ որ ցոյց կուտան վաղեմի եկեղեցիին նշանները:

Գաւիթին հիւսիսային կողմը կը գտնուի Տիրոջը Բանճին մատուռը, որ արաբերէն կը կոչուի Հապս եր Մեսիհն: Այս տեղն էր ուր Յիսուս խոշտանգուեցաւ իր առաջին դատապարտութենէն մինչև առաւօտ:

Ս. Փրկչի եկեղեցիին սեղանին ներքև կը գտնուի, ըստ աւանդութեան՝ այն կախարիչ մեծ վիւր որ Յովսէփ Արիմատացիին կողմէ Բրիտոսի Ս. Գերեզմանին դրան վրայ գրուեցաւ և անփակ գրով քահանայապետէն կնքուեցաւ: Այս կափարիչ վէմին համար աւանդաբար կը պատմուի թէ Հեղինէ թագուհին տանիլ կ'ուզէր զայն իրեն հետ, և մինչև Ս. Փրկչի եկեղեցիին դրան քով կարողացաւ բերել տալ, բայց յետոյ հոն անշարժ մնաց, ու բերուեցաւ Ս. Փրկչի եկեղեցին եւ որ մինչև այժմ իբր սեղան հաստատուած է որպէս Բրիտոսի Ս. Գերեզմանը և վրան Ս. պատառազ կը մատուցուի (Հան. 244-246):

յորոյ ի վերայ կայր Փրկիչն առաջի Պիղասոսի, յոր ոսից տեղն երեւի ցարդ եւս» (Կառդ. էջ 421):

ԺԲ. եւ ԺԶ. դարերու ուղեգիրները կը յիշատակեն Կայիափայի սան Չաղանաց սիւնը, բայց երբեմն ալ կը շփոթեն զայն Պիղասոսի պալատի վէմին նետ, եւ ոմանք ալ կը կարծեն թէ առաջինը մէկ մասն է երկուրդին: Ուրիշ ուխտաւոր մը (Թէոսորիփ) կը գրէ թէ Կայիափայի սան սիւնը բաւական մեծ էր եւ թէ ուխտաւորները սովորութիւն ունէին անոր մօտ իրենք զիրենք ձաղել տալու ըստ օրինակի մեր Փրկչին: